TEXNIKUM BITIRUVCHILARINI OLIY TA'LIM MUASSASASI 60710400 – EKOLOGIYA VA ATROF-MUHIT MUHOFAZASI (TARMOQLAR VA SOHALAR BO'YICHA) BAKALAVRIAT TA'LIM YO'NALISHIGA YAKKA TARTIBDAGI SUHBAT JARAYONIDA BERILADIGAN NAMUNAVIY SAVOLLAR TO'PLAMI

I. Mamlakatda o'z sohasiga oid amalga oshirilayotgan islohotlarning mohiyati va ahamiyatini tushunish.

1. O'zbekiston Respublikasida ekologiya sohada qanday islohotlar olib borilmoqda?
2. Mamlakatimizda ekologiya sohasini rivojlantirish uchun qanday tadbirlar amalga oshirilmoqda?
3. Ekologiya sohasidar qanday innovatsion texnologiyalardan foydalanilmoqda?
4. Antropogen o'zgargan hududlarni ekologik-huquqiy muhofaza qilish deganda nimalarni tushinasiz?
5. Respublikamizda atrof tabiiy muhitni ekologik muhofazalash qanday ishlar amalga oshirilmoqda?
6. O'zbekiston Respublikasi ekologik siyosatining huquqiy asoslariga nimalar misol bo'ladi?
7. Respublikamizda tabiiy resurslardan maxsus foydalanish kanday yo'lga qo'yilgan?
8.Mamlakatimizda texnogen buzilgan yerlardan samarali foydalanish bo'yicha kanday chora tadbirlar amalga oshirilmoqda?
9. O'zbekiston da eng muhim ekologik muammolarni sanab bering?
10. Orol va Orol bo'yi muammosi bo'yicha kanday ishlar amalga oshirilmoqda?
11. O'zbekiston Respublikasida nechta davlat buyurtmaxonasi mavjud?
10. Mamlakatimizda chiqindilarni qayta ishlash bo'yicha qanday isloxatlar amalga oshirilmoqda?
13. Respublikamizda lalmikor yerlardan samarali foydalanish uchun sohada qanday chora tadbirlar amalga oshirilmoqda?
14. Respublikamizda nechta Milliy bog' faoliyat olib bormoqda?
15. Zomin tog'o'rmon qo'riqxonasi nima maqsadda tashkil topgan?
16. O'zbekiston Respublikasi oliy kengashi huzurida tabiat yer bag'rini muhofaza qilish bo'yicha deputatlar doimiy komissiyasi nechanchi yili tuzilgan.
17. O'zbekiston tekislik qismi qancha hududni o'z ichiga oladi?
18. Respublika Qizil kitobiga kiritilganqanday hayvon turlarni ko'paytirish va qo'riqlash bo'yicha amaliy ishlar olib borilmoqda?
19. O'zbekiston Respublikasining «Tabiatni muhofaza qilish to'g'risidagi qonuni» qachon qabul qilingan?
20. O'zbekiston Respublikasining «Alohida himoya qilinadigan tabiiy hududlar to'g'risidagi qonuni» nechanchi yilda qabul qilingan?
21. O'zbekistonning birinchi «Qizil kitob» i nechanchi yilda nashr qilingan bo'lib, unga umurtqali hayvonlarning nechta turi, kiritilgan?

22. O‘zbekiston Respublikasining «Atmosfera havosini muxofaza qilish» to‘g‘risidagi qonuni nechanchi yilda qabul qilingan?
23. O‘zbekiston Respublikasi «O‘rmon to‘g‘risidagi» qonuni qachon qabul qilingan?
24. O‘simliklar bioxilma-xilligidan samarali foydalanish deganda nimani tushunasiz?
25. Yer kurrasini asrab qolishda o‘simliklar bioxilma-xilligining qanday o‘rni bor?

II.Bakalavriat ta’lim yo‘nalishini tanlashda motivatsiya (soha kasbining mohiyati va ijtimoiy ahamiyatini tushunish, unga doimiy qiziqish ko‘rsatish)

1. Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta’lim yo‘nalishi tanlashingizni sababi nimada?
2. Tabiyat va jamiyat deganda nimani tushinasiz?
3. Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta’lim yo‘nalishini bakalavriat bosqichida davom ettirishdan maqsad nima?
4. Mamlakatimizda Ekologik mutaxassisi tayyorlashning qanday ahamiyati bor?
5. Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi mutaxassisi qanday bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak deb hisoblaysiz?
6. Atrof-muhitni muhofaza qilish va o‘simlik resurslaridan oqilona foydalanish qanday fanlarni bilishi kerak.
7. Ekologiya va atrof-muhit muhofaza qilishda mutaxassis qanday usullardan foydalanadi?
8. Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi mutaxassisligi kasbida ishlashning qanday mas’uliyatli tomonlari bor deb hisoblaysiz?
9. Texnikumda siz ekologiya sohasiga oid qanday fanlarni o‘zlashtirgansiz?
10. Oliy ma’lumotli ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta’lim yo‘nalishini tomomlagan talabani maqsadi nima?
11. Ekologiyaning fazifalari nimalardan iborat?
12. Sanoatlashgan hududlarning ekologik holatlari qanday o‘zgaradi?
13. Bu sohada qanday fanlarni o‘zlashtirish muhim deb hisoblaysiz?
14. Siz ekologiya sohasinida ishlaganingizda ishni nimalardan boshlaysiz?
15. Hozirgi zamon ekologik muammolari nimalardan iborat?
16. Siz bugungi kundagi ekologik mommolarga qanday ta’sirlar sabab bo‘lmoqda.
17. Bugungi kundagi iqlim o‘zgarishiga sabab nima?
18. Maxalliy ekologik muammolarga nimalar kiradi?
19. Global ekologik muammolarga nimalar sabab bo‘ladi?
20. Mahalliy aholining ekologik madaniyati to‘g‘risida nimalarni bilasiz?

III. Shaxsiy-kasbiy xususiyatlar (o‘qishga qobiliyat, kasbiy vazifalarni hal qilishda amaliy faoliyat, intizomlilik, hamjihatlik, mas’uliyatlilik, qaror qabul qilishda mustaqillik darajasi, shaxsiy yutuqlar mavjudligi, shuningdek, o‘z ustida ishlash va ijodkorlik qobiliyatlari)

1. Ekologiyaning predmeti, vazifalari, uning rivojlanishida O‘rta Osiyo olimlarining roli.
2. Tabiatga antropogen omillarning ta’siri.
3. O‘zbekiston da cho‘llashish jarayoni va uning kelib chiqish sabablari
4. Ekologik muammolarni yechishda uzluksiz ekologik ta’limning roli.
5. Tabiatni muhofaza qilishda ekologik madaniyatning roli.
6. Suvlarni ifloslanishi va ifloslangan suvlarni tozalash usullari. Markaziy Osiyoda ichimlik suvi muammolari.
7. Demografiya va aholi soning o‘sishi.
8. O‘zbekiston dagi ekologik muammolar va ularni yechish yo‘llari.
9. Iqlim o‘zgarishi muammolari.
10. Biosferada suvning ahamiyati.
11. Biologik hilma hillik va ularni muhofaza qilish.
12. Ekologik xavfsizlikni ta’minlash va ekologik boshqaruvni amalga oshirishda xalqaro hamkorlikning ahamiyati.
13. O‘rta Osiyo va O‘zbekiston da suvdan foydalanish. Orol va orolbo‘yi muammolari.
14. Ekologik muammolarni yechishda xalqaro hamkorlikning roli.
15. O‘simliklarning muhit omillariga moslashuvi.
16. O‘simliklarga issiqlikning ta’siri
17. Yorug‘likning o‘simliklar hayotidagi ahamiyati.
18. O‘simliklarning ayrim funksiyalariga issiqlikning ta’siri.
19. Suv - o‘simliklar hayoti uchun zarur sharoitlardan biri ekanligi. Suvning biosferadagi aylanma xarakati.
20. Harorat omili. O‘simliklar haroratining atrof-muhit haroratiga bog‘liqligi.
21. Hayvonlarning morfologik tuzilishi
22. Hayvonlar mavsumiy populyatsion dinamikasi
23. Hayvonlarning tabiatdagi ahamiyati
24. Hayvonlarning inson xayotidagi ahamiyati
25. Muhit omillarining tasnifi va ta’rifi.
26. Suv quruqlik jonzotlarining yashash omili.
27. Inson, jamoa va davlatlarda tabiatdan foydalanishning qanday ekologik talablar bor?
28. Sayyoramiz kelajak ekologik holatini bashorat qilishda aholi sonining rolini tushuntiring?
29. Sayyoramiz kelajak ekologik holatini bashorat qilishda ishlab chiqarishning rolini tushuntiring?
30. Sayyoramiz kelajak ekologik holatini bashorat qilishda qishloq ho‘jaligining roli.

31. Sayyoramiz kelajak ekologik holatini bashorat qilishda tabiiy resurslarning rolini tushuntiring?
32. Sayyoramiz kelajak ekologik holatini bashorat qilishda qanday asosiy omillarni bilasiz?
33. O‘zbekiston da demografik jarayonlarning rivojlanishining salbiy va ijobiy ta’sirlari qanday?
34. Shaharlarga qo‘yiladigan talablar.
35. Shahar va sanoat rayonlarida atmosfera havosiga qo‘yiladigan talablar.
36. Urbanizatsiya va inson salomatligi.
37. Urbanizatsiya jarayoni va uning ekologik oqibatlari.
38. Shahar va sanoat muhitini asosiy ifloslantiruvchi manbalar.
39. Shahar suvlariga qo‘yiladigan talablar.
40. Urbanizatsiya jarayoni.
41. Sanoat korxonalaridan oqilona foydalanish.
42. Shahar va sanoat zonalaridagi ekologik vaziyatni yaxshilash
43. Shovqin. Shahar havosining shaharliklar salomatligiga ta’siri.
44. Insonlarni tuproqlarga ta’siri va uning oqibatlari.
45. Shahar va sanoat rayonlarida suvlarga qo‘yiladigan talablar.
46. Shahar va sanoat korxonalaridan chiqayotgan suvlarni ifloslanishi va muhofaza qilish.
47. O‘simliklarning yorug‘lik sharoitlari o‘zgarishiga nisbatan moslanishlari.
48. SO2 va yorug‘lik tomonidan fotosintezning chegaralanishi.
49. Shahar ekosistemalari. Sanoat va transportning tabiatga ta’siri.
50. O‘simliklar, hayvonlar va mikroorganizmlarning moddalarning aylanma harakatidagi roli.

IV.Tanlangan bakalavriat ta’lim yo‘nalishi sohasidagi bilim va kasbiy ko‘nikmalarning mavjudligi

1. Global ekologik muammolar.
2. Organizm yashashi uchun asosiy ekologik muhitlar, organizmlarning moslashuvi.
3. Tabiiy resurslar klassifikatsiyasi.
4. Populyatsiya to‘g‘risida tushuncha.
5. Cheklovchi omillar, turning chidamlilik darajasi, ekologik valentlik.
6. Biotsenoz to‘g‘risida ma’lumot. Tabiatda moddalarning aylanma harakati.
7. O‘zbekiston qo‘riqxonalari: ularning biologik hilma-hillikni asrashdagi roli.
8. Tuproq ekologik omili va uning tirik organizmlar uchun ahamiyati. Suksessiya jarayoni va uning mohiyati. Suksessiya etaplari.
9. Biosfera va uning tarkibiy tuzilishi. Biosferada moddalarni aylanma harakati.
10. Ekosistema haqida tushuncha. "Biogeotsenoz va ekosistema" tushunchasiga munosabat (Sukachev, Tensli).

11. O‘zbekiston dagi milliy bog‘lar, buyurtmaxonalar va ularning ahamiyati.
12. Ozon ekrani va uning tirik organizmlar uchun ahamiyati.
13. O‘simlik va hayvonlarni muhofaza qilish. “Qizil kitob”.
14. Markaziy Osiyoda ichimlik suvi muammolari.
15. Yorug‘lik va fotosintez.
16. O‘simlik bargining yorug‘lik omili ta’siri natijasida anatomik moslushuvi.
17. Yorug‘likka nisbatan o‘simliklarning ekologik guruhlari.
18. O‘simliklarning fotoperiodik reaksiyasi
19. Hayvonlarning anatomik tuzilishi
20. Hayvonlar ko‘payishi va rivojlanishi
21. Biotik omillarning turlari.
22. Hayvonlar ekologiyasining rivojlanish tarixi, maqsadi va vazifalari, boshqa fanlar bilan o‘zaro bog‘liqligi va metodlari.
23. “Hayvonlar ekologiyasi” fanining qishloq xo‘jalik zararkunandalaridan qarshi kurashdagi roli.
24. Asosiy iqlim omillarining ta’rifi.
25. Yorug‘likning ekologik ahamiyati.
26. Atrof-muhitni muhofaza qilishda barqaror rivojlanishni roli qanday?
27. Barqaror rivojlanish bo‘yicha Butunjahon sammitda qanday xo‘jjatlar qabul qilingan?
28. Barqaror rivojlanish konsepsiyasi tushunchasi nima?
29. Barqaror rivojlanish talablari va ularni O‘zbekiston da qanday tadbiq qilinmoqda?
30. Barqaror rivojlanish ta’limi va tarbiyasi holati qanday
31. Barqaror rivojlanishning ekologik va iqtisodiy jihatlarini tushuntiring?
32. Barqaror rivojlanishning ekologik va ijtimoiy jihatlarini tushuntiring?
33. G.X.Bruntlendning baqaror rivojlanish konsepsiyasining mazmuni va mohiyati tushuntiring?
34. Iqtisodiy-ijtimoiy-ekologik majmuali barqaror rivojlanishning kelajak istiqbollari haqida nimalarni bilasiz?
35. Insoniyatning rivojlanish potensialida aholi turmush darajasi va sifatining ahamiyati qanday?
36. Mamlakatimiz barqaror rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatayotgan antropogen jarayonlarni tushuntiring?
37. Mamlakatimiz barqaror rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatayotgan tabiiy jarayonlarni tushuntiring?
38. Respublikamizda barqaror rivojlanishga oid qanday huquqiy aktlar qabul qilingan?
39. Tabiat, jamiyat va iqtisodiy rivojlanish barqarorligini ta’minlashning ekologik jihatlarini tushuntiring?
40. Tabiatdan foydalanishning ekologik prinsiplari, qoidalari va qonuniyatlarini tushuntiring?
41. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanishning qanday samarali ko‘rsatkichlari mavjud?
42. “Ekologik iz” atamalarini barqaror rivojlanishda ishlatish yo‘llarini ayting?

43. “Yer sig‘imi” atamalarini barqaror rivojlanishda ishlatish yo‘llarini ayting?
44. Shahar va sanoat ekologiyasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
45. Sanoatlashgan shaharlar ekotizim. Sanoatlashgan shahar ekotizimining o‘ziga xosligi, uning tabiiy ekotizimlar bilan o‘xshashligi va farqi.
46. Shahar va sanoat rayonlarida tuproqlarga qo‘yiladigan talablar.
47. Shaharlarning ekologik zonalarga ajratish.
48. Shahar va sanoat ekologiyasi fanining shakllanishi. Shahar va sanoat ekologiyasining fanlararo aloqadorligi.
49. Shahar va sanoatlashgan shaharlar ekotizim. Shahar va sanoatlashgan shahar ekotizimining o‘ziga xosligi, uning tabiiy ekotizimlar bilan o‘xshashligi va farqi.
50. Shaharlarni tabiiy muhitni huquqiy muhofaza qilish.
51. Mamlakatimizda ekologik siyosatning boshqarilishi.
52. Ekologik omillar va ularning klassifikatsiyasi
53. Tabiiy va sun’iy tanlash nima
54. Tabiiy landshaftlar va industrial landshaftlar

Ekologiya va geografiya kafedrasi mudiri: dots. L.K.Karshibayeva

Texnikumlarni muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilarni oliy ta’lim muassasalarining bakalavriat ta’lim yo‘nalishlariga suhbat asosida o‘qishga qabul qilish tartibi to‘g‘risidagi nizomga

1-ILOVA

Texnikumlarni muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilar bilan oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga kirish imtihonlaridagi suhbat natijalarini qayd etish varag‘i

_____(oliy ta’lim muassasasi nomi)

_____ (ta’lim yo‘nalishi nomi)

_____ _____ _____

(ta’lim shakli) (ta’lim tili) (sana)

T/r	Bitiruvchining F.I.O.	Bitiruvchiga qo‘yilgan ball					Suhbat komissiyasi a’zosining imzosi
		Jami	1-savol	2-savol	3-savol	4-savol	
1.							
2.							
3.							
4.							
...	...	...	...	...	...	...	...

Suhbat komissiyasi a’zosi _____ _____

(F.I.O.) (imzo)

Texnikumlarni muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilarni oliy ta’lim muassasalarining bakalavriat ta’lim yo‘nalishlariga suhbat asosida o‘qishga qabul qilish tartibi to‘g‘risidagi nizomga

2-ILOVA

Texnikumlarni muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilar bilan oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga kirish imtihonlarida o‘tkazilgan suhbatning yakuniy natijalarini qayd etish varag‘i

_____

(oliy ta’lim muassasasi nomi)

_____

(ta’lim yo‘nalishi nomi)

_____ _____ _____

(ta’lim shakli) (ta’lim tili) (sana)

T/r	Bitiruvchining F.I.O.	Komissiya a’zolari soni	Jami to‘plagan bali	O‘rtacha bali
1.				
2.				
3.				
4.				
...	...	...	...	...

Suhbat komissiyasi raisi _____ _____

(F.I.O.) (imzo)

Suhbat komissiyasi a’zolari

_____ _____

(F.I.O.) (imzo)